

Okul Öncesi Eğitime Destek Projesi: Bolu İli Örneği

Preschool Education Support: Bolu Example

Ayşe Dilek Saygılı, Burcu Kınık, Yasemin Aydoğan, Türker Sezer, Özlem Okyay
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye

Özet

Nitelikli bir erken çocukluk eğitimi ve zorunlu eğitim, sürdürülebilir bir ulusal kalkınmanın ve uluslararası alanda sürdürülebilir rekabet gücü oluşturmanın ön koşulu olarak görülmektedir. Bu düşünceden yola çıkan ve bir sivil toplum kuruluşu olan Bolu Bağışçılar Vakfı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığı ile Okul Öncesi Eğitime Destek Projesini 17 Ocak 2010 tarihinde başlatmıştır. Bolu'da okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasını ve niteliğinin artırılmasını amaçlamayan bu proje kapsamında; Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi kurulmuştur.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi, uzman desteğini ve yaptığı araştırmalarla elde ettiği yeni bilgi, beceri ve deneyimlerini;

- Okul öncesi eğitimi alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi alan öğrencileri,
- Okul öncesi eğitimi öğretmenleri ve yöneticileri,
- Bolu'da yaşayan okul öncesi çağındaki çocuklar ve aileleri,
- Bolu'da çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda desteğe ihtiyacı olan tüm yetişkinlerle paylaşmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlar doğrultusunda, Merkez bünyesinde kurulan Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu 0-36 ay/36-72 aylık çocuklara hizmet vermeyi hedeflemiştir. Bolu Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu, 1540 lik kapalı alan (Anaokulu için 935, kreş için 605) ve 1300 bahçe alanı ile toplam 2840 lik bir alana inşa edilmiştir. Yapım ve donatımıyla birlikte 1.503.902.46 liraya mal olan Bolu Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu 0-36 ay/36-72 aylık çocukları tek bir çatı altında toplaması nedeniyle önemli bir model oluşturmaktadır. Okul Öncesi Eğitime Destek Projesi, ülkemizde özel sektör, sivil toplum kuruluşu, üniversite ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğine öncülük etmektedir. Bu çalışmada, proje sürecinde gerçekleştirilen tüm çalışmaların okul öncesi eğitime yerel ve ulusal etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu temel amaç doğrultusunda projenin farklı bölgelerdeki benzer işbirliklerine örnek teşkil etmesi hedeflenmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi eğitim, Okul öncesi eğitime destek projesi, Bağışçılar vakfı

Abstract

A sufficient early childhood education and compulsory education is seen as prerequisite

for sustainable national development and constitution of sustainable competitive capacity. Based on this idea, a non-profit organization Bolu Bağışçılar Foundation initiated Preschool Education Support Project in partnership with the Abant İzzet Baysal University and Ministry of Education on 17th of January 2010. Within this project which aims to popularize and gear up pre-school education in Bolu,

Abant İzzet Baysal University Preschool Applications and Research Center was established. Abant İzzet Baysal University Preschool Applications and Research Center aims to share its expertise support and new information and experience that obtained from conducted research with;

- undergraduate and graduate students in the pre-school education field
- Pre-school education teachers and administrators,
- Pre-school aged children in Bolu and their families,
- And with all the adults who need support in pre-school education in Bolu.

In accordance with this purposes, Bağışçılar Foundation Daycare and Pre-school Center that established within the Center aims to serve 0-36 /36-72 months aged children. Bolu Bağışçılar Foundation Daycare and Pre-school Center was built on the total of 2840 square meter area which consist of 1540 square meters of confined space (For pre-school 935 and for the daycare 605) and 1300 square meters of open area. With construction and equipment cost of 1.503.902.46 Turkish Liras, Bolu Bağışçılar Foundation Daycare and Pre-school Center it constitutes an important model since it gathers 0-36/36-72 months old children together. In our country Preschool Education Support Project leads partnership of private sector, non-profit foundation, university and Ministry of Education. In this study our aim was to determine local and national effects of all the conducted studies within the project on the pre-school education. Also, in accordance with this main purpose, the project aimed to set an example for similar alliances in different regions.

Keywords: Pre-school education, Preschool Education Support Project, Bağışçılar Foundation

1. Giriş

Çocuklar dünyaya geldikleri ilk andan itibaren, daha okula başlamadan çok önce öğrenmek ve keşfetmek için büyük bir heves duyarlar (Moyer, 2001), etkin bir şekilde çevrelerini keşfederler ve iletişim kurmayı öğrenirler (Snoff, 1994; MEB, 2013). Bireyin hayat boyu devam eden bu öğrenme sürecinde, olgunlaşmasına paralel olarak ortaya çıkan kritik dönemler vardır (Gürkan, 2005). İnsan yaşamının ilköğretim yılları için temellerin atıldığı okul öncesi eğitim bu kritik dönemlerin en önemlisini oluşturmaktadır (Oktay, 2007; Aslanargun, 2012).

Okul öncesi eğitim, 0-72 ay dönemini kapsayan, çocukların bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve psiko-motor gelişim alanlarını sistematik olarak destekleyen, çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun zengin uyarıcılarla öğrenme ortamı hazırlayan, temel bilgi ve beceriler kazandıran, çocuğu toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretim yıllarına temel oluşturan sis-

temli, bilinçli bir eğitim sürecidir (MEB, 1993; Dirim, 2004; Ural & Ramazan, 2007; Yılmaz,2013). Bu dönem sadece yetişkin birey olma yolunda hazırlık süreci değil, çocuğun önceliklerini ve ihtiyaçlarını belirleyen önemli bir süreçtir (Kaytaç, 2005). Çocuğun 0-72 aylık dönemdeki beslenme, temizlik, giyinme, soyunma, tuvalet ve uyku gibi temel yaşamsal ihtiyaçlarının (Demiriz, 2000), zamanında ve doğru şekilde karşılanması çocuğun dünyaya bakışını, insanlara güven ve güvensizlik duymasının temelini oluşturur. Ayrıca çocuğun diğer akranlarıyla ve çevresinde bulunan insanlarla kurduğu ilişkiler onun gelişiminde oldukça etkilidir. Bu nedenle okul öncesi eğitim, çocuğun toplumsallaşma yolundaki önemli bir basamaktır ve bu eğitimin çocuğun yaşına, bireysel özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun şekilde verilmesi gerekmektedir. Erken yaşta verilmeye başlanacak olan okul öncesi eğitimin çocuğa, ailesine ve topluma sağlayacağı fayda tartışılmaz bir gerçektir (Acer, 2014).

Ekonomi göstergeleri arttıkça, ekonominin temel kaynağı olan insanın önemi daha çok anlaşılma ve özellikle erken yaşlar için gerçekleştirilen yatırımların daha yüksek oranlarda geri dönüşünün olduğu vurgulanmaktadır (Kaytaç, 2005). Okul öncesi eğitimin gelişim ve okullaşma oranı düzeylerine bakıldığında ülkeler arasında farklılıklar görülmesine rağmen, bütün dünyada bu konuda bilinç düzeyinin farklılaştığı ve bu konuya hassasiyetin artmış olduğu gözlenmektedir (Erbay, 2008). Bu konuda yapılan araştırmalarda, erken yaşam deneyimlerinin ve çocuğun aldığı eğitimin niteliğinin onun gelecekteki okul başarısını olumlu yönde etkilediği (Senemoğlu, 2009:9), erken yaşta yaşanan olumsuz deneyimlerin ise okulda ve okul sonrası yaşamda düşük başarıya neden olduğu, bu çocukların daha fazla davranış problemleri sergilediği belirlenmiştir (Fidan ve Erden, 1993; MEB, 2013).Okul öncesi eğitim insan yaşamındaki en temel haklardan biridir. Her çocuğun gelişme, keşfetme ve öğrenme hakkı vardır (Kronemann, 2007; Aydoğan, 2008). Türkiye’de erken çocukluk bakım ve eğitim sistemindeki eksiklikler ve bu eksikliklerin yarattığı sorunlar dikkate alındığında bu hizmetlerin farklı alanlarda düzenlenmesi ve yaygınlaşması ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Biber, 2014). Türkiye’de okul öncesi eğitimin niteliğini arttırmak, çocuğun gelişimini desteklemek, aileleri eğitime dahil etmek (Abbak, 2008; Tezel Şahin ve Özbey, 2009; Atakan, 2010; Özcan, 2012; Ünüvar, 2010) ve eğitimin etkin bir unsuru olan öğretmen ve öğretmen adaylarının çalışmalarını etkin kılmak (Tanrıoğen 1997; Üstün, 2005; Üstün, Erkan ve Akman, 2004; Argun ve İkiz, 2003; Zembat ve Bilgin, 1996; Erden, 1994; Arıcak ve Dilmaç, 2003) adına önemli çalışmalar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalar ve projeler incelendiğinde; okul öncesi eğitimi alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi alan öğrencilere, okul öncesi eğitimi öğretmenleri ve yöneticilerine, okul öncesi çağındaki çocuklar ve ailelerine, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda desteğe ihtiyacı olan tüm yetişkinlere yönelik ortak bir çalışmanın yer almadığı görülmüştür. Bu bağlamda Bolu ilinde gerçekleştirilen “Okul Öncesi Eğitime Destek Projesi” kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla erken çocukluk eğitimi ele alan çalışmaların ilk örneğini oluşturmuştur. Ülkemizde okul öncesi eğitim hizmetlerindeki oranlar incelendiğinde gerek kurum merkezli, gerekse uygulanan farklı modellerde eğitimin 36 ay ve üzerinde yoğunlaştığı, 0-36 ayda çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir (OKÖNMER, 2015). Tüm bu düşüncelerden (Alan yazında yapılan incelemeler ve Türkiye’de okul öncesi eğitime yönelik ihtiyacı belirleme çalışmaları sonuçlarından yola çıkılarak, 17 Ocak 2010 tarihinde Bolu Bağışçılar Vakfı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Millî Eğitim Bakanlığı ortaklığı ile Okul Öncesi Eğitime Destek Projesi

başlatılmıştır. Ülkemizde özel sektör, sivil toplum kuruluşu, üniversite ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğine öncülük eden projenin farklı bölgelerdeki benzer işbirliklerine örnek teşkil etmesi hedeflenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bolu'da okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasını ve niteliğinin artırılmasını amaçlamayan bu proje kapsamında; Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi kurulmuştur. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi, uzman desteğini ve yaptığı araştırmalarla elde ettiği yeni bilgi, beceri ve deneyimlerini; okul öncesi eğitimi alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi alan öğrencileri, okul öncesi eğitimi öğretmenleri ve yöneticileri, Bolu'da yaşayan okul öncesi çağındaki çocuklar ve aileleri, Bolu'da çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda desteğe ihtiyacı olan tüm yetişkinlerle paylaşmayı amaçlamaktadır.

Bu genel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki özel amaçlar gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

- Bölgenin okul öncesi eğitim çağı çocuklarının eğitim sorunlarının tespiti ile sorunların giderilmesine yönelik yeni projeler üretmek ve bu suretle eğitim kalitesini arttırmak, okul öncesi eğitim, aile-çocuk iletişimi, çocuk sağlığı ve çocuk psikolojisi alanlarında bilimsel araştırmalar ve çalışmalar yapmak,

- İlgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak, Üniversitenin bu alanda öğrenim gören öğrencilerine ve öğretim elemanlarına uygulama, araştırma ve bilimsel çalışma ortamları hazırlamak,

- Uygulama anaokullarında eğitim görecekt çocukların, eğitim ve sağlık bilimlere gereklerine uygun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal açılardan gelişimlerini ve yaratıcılıklarını en üst seviyeye çıkarmak, problem çözme, düşünme ve karar verme becerilerini desteklemek ve bu alanda eğitim kalitesini geliştirecek programlar oluşturmak,

- Eğitimin sürekliliği ve okul öncesi eğitim çağındaki çocukların tüm alanlardaki gelişimlerini desteklemek amacıyla, aile ve çocuk bakımını üstlenen bireylere yönelik eğitim programları ve kurslar düzenlemek,

- Faaliyet konularıyla ilgili olarak, ulusal ve uluslararası alanda, resmi ve özel kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, ortak projeler üretmek,

- Okul öncesi ve ilgili alan öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin artırılması konusunda resmi ve özel kuruluşların ihtiyaç duydukları hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim desteğini sunmak,

- Faaliyet alanına giren konularda yayınlar yapmak, konferans, kongre, sempozyum, seminer, panel ve benzeri toplantılar düzenlemek

Bu amaçlar çerçevesinde projede aşağıdaki başlangıç faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Başlangıç Faaliyetleri

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bağışçılar Vakfı Okul Öncesi Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde Bolu Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu 24 Kasım 2009 tarihinde imzalanan protokol ile açılmıştır. Bolu Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu, 1540 m2 lik kapalı alan (Anaokulu için 935 m2, kreş için 605 m2) ve 1300 m2 bahçe alanı ile toplam 2840 m2lik bir alana inşa edilmiştir. Yapım ve donanımıyla birlikte 1.503.902,46 liraya mal olmuştur. Bolu Bağışçılar Vakfı Kreş ve Anaokulu tek katlı binası ile çocukların yaş grup ihtiyaçlarına uygun olup her sınıftan bahçe kullanımına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Sınıf yerleşimleri ve mobilyalar eğitim niteliklerine göre özel olarak tasarlanmıştır. Ayrıca her sınıfta çocuk ve eğitimcilerin kullanabilecekleri mutfak, eğitim alanları ve iki sınıfın ortak kullandıkları standartlara uygun tuvalet bulunmaktadır. Binanın merkezindeki ana hobi salonu çok amaçlı kullanıma uygun olarak düzenlenmiştir. Binada toplam yedi sınıf, bir oyun salonu, standartlara uygun bir mutfak bir toplantı salonu, dört idari bölüm ve personel odası ve bir revir bulunmaktadır. Kullanım alanındaki farklılıklara göre ahşap, pvc ve seramik kaplama yer döşemeleri, alttan ısıtma sistemi, duvarlarda ısı ve ses izolasyonu ve anti bakteriyel boya kullanılmıştır. Teknik düzenlemeler olarak; bina acil durum aydınlatmaları, otomasyon, yangın, güvenlik ve ısıtma sistemleri mevcuttur.

2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında dört çocukla eğitime açılan Bolu Bağışçılar Vakfı Kreşi, Abant İzzet Baysal Üniversitesine bağlı olarak eğitim ve yönetim hizmetlerini sürdürmektedir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kreş bölümü 3 derslikle, 0-18 aylık 8 bebek, 18-36 aylık 28 çocuk olmak üzere, 18 personelle toplamda 36 çocuğa hizmet verirken, MEB bünyesindeki anaokulu 6 sınıfla hizmet vermektedir.

Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyetler

Okul Öncesi Eğitime Destek Projesi alt amaçları doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler; okul öncesi eğitimi alanında lisans ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik faaliyetler, okul öncesi eğitimi öğretmenleri, yöneticileri ve ailelere yönelik faaliyetler, Bolu'da çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda desteğe ihtiyacı olan tüm yetişkinlere ilişkin faaliyetler şeklinde gruplara ayrılmıştır. Belirtilen kapsamda yapılan faaliyetler aşağıda belirtildiği gibidir:

Okul öncesi eğitimi alanında lisans ve yüksek lisans eğitimi alan öğrencilere yönelik faaliyetler: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bağışçılar Vakfı Uygulama ve Araştırma Merkezi Kreşinde öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersi kapsamında öğrencilere uygulama ve gözlem yapma imkânı, araştırma projesi ve ilgili alan dersleri kapsamında staj olanağı sunulurken, kısmi zamanlı ve gönüllü öğrenci statüsündeki öğrencilerle eğitim programlarının uygulanmasına destek sağlanmaktadır. Ayrıca dönem başında öğrencilere yapılan ihtiyaç analizleri çerçevesinde, küçük ve büyük grup uygulamaları şeklinde ve aktif katılıma dayalı etkinlikler düzenlenmektedir. Projenin başlangıcından itibaren erken çocukluk eğitiminde farklı yaklaşımlar, gelişim alanlarının desteklenmesi, kişisel ve mesleki gelişim, motivasyon, özel eğitim, çocuk hakları gibi konularda pek çok eğitim semineri, sempozyum, panel, atölye çalışması ve saha çalışması şeklinde etkinlikler düzenlenmiştir. Bu grup etkinliklerinde sınıf öğretmenliği, özel eğitim, müzik, beden eğitimi, İngilizce gibi farklı

alan öğrencilerinin bir arada katılımcı olarak yer alması disiplinler arası çalışmaların desteklenmesini sağlamaktadır. Yapılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimleri doğrultusunda ve bireysel ya da daha küçük gruplarla yapılan etkileşimli çalışmaların daha etkili olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitimcilerine yönelik faaliyetler: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Anabilim Dalında görev yapan öğretim üyeleri ve farklı uzmanlar tarafından okul öncesi eğitim öğretmenlerine ve yöneticilerine; farkındalık kazandırmak, uygulamalı eğitimlerle bilgi ve tecrübelerini artırmak, alan uzmanları tarafından talep edilen ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim seminerleri, etkileşimli küçük-büyük grup toplantıları, danışmanlık hizmetleri faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Hizmet içi eğitim kapsamında yürütülen bu çalışmalarda genellikle Bolu il merkezi ve ilçelerinde bulunan okul öncesi ve ilkököl öğretmenlerine hizmet verilmekle birlikte, Düzce, Karabük, Sakarya, Kocaeli, Bartın, Zonguldak, Kastamonu gibi yakın illere ve merkezimiz bünyesindeki faaliyetlere katılmak isteyen tüm eğitimcilere hizmet sunulmuştur. Faaliyet raporlarındaki istatistiklere bakıldığında özellikle Rize, Trabzon, Ankara ve İstanbul illerinden merkezimizin eğitim faaliyetlerine hem eğitimcilerden hem de farklı üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerinden yoğun bir talep olduğu gözlenmektedir.

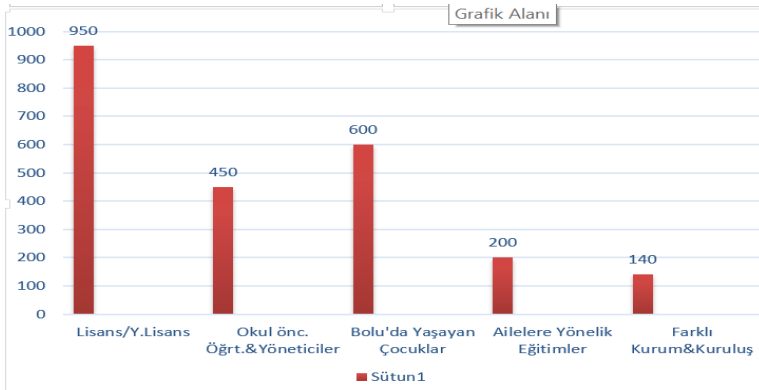
Çocuklara yönelik faaliyetler: Proje ve Merkez faaliyetleri kapsamında çocukların eğlenmelerini ve eğlenirken de öğrenmelerini amaçlayan pek çok faaliyet gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarda, çocukların hem örgün eğitim programlarını destekleyen hem de okul dışı sosyal aktivitelere aileleri ve farklı yaş grupları ile bir arada olmalarını sağlayan etkinliklerin düzenlenmesine özen gösterilmiştir. Bu kapsamda Bolu il bazında gerçekleştirilen ve dört gün süren okul öncesi şenliği en dikkat çekici ve yoğun talebin olduğu etkinlik olmuştur. Yine köy okullarının il merkezindeki okullarda misafir edilmesi (Kardeş Okul Projesi), alan gezileri (İlçe ziyaretleri, süt fabrikası, seramik atölyesi, helva fabrikası, itfaiye vb ziyaretler), piknikler çocuklar ve aileleri tarafından en çok tercih edilen ve beğenilen çalışmalar olmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda özellikle çocukların ailesi ve tüm kardeşleri ile birlikte gerçekleştirilen etkinliklerin, tüm hedef grubun bir arada eğitime ve sosyal aktivitelere dahil edilmesi açısından önemli yarar sağladığı görülmüştür.

Ailelere yönelik faaliyetler: Proje kapsamında, hem Bolu'daki tüm ailelere hem de merkeze bağlı okul öncesi eğitim kurumundan hizmet alan ailelere yönelik çalışmalar düzenlenmiştir. Hedef grubun farklı sosyo-kültürel özellikler taşıması bu konuda yapılan ihtiyaç analizlerini daha önemli hale getirmiştir. Bu doğrultuda yürütülen çalışmalarda ücretsiz bireysel danışmanlık hizmetleri dışında, küçük grup toplantıları şeklinde eğitim faaliyetleri ve sosyal aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Günümüze kadar yapılan faaliyetler dikkate alındığında, ailelerin çoğunlukla Montessori eğitimi, gelişim alanlarının desteklenmesi, tuvalet eğitimi, aile içi iletişim, uyum ve davranış problemleri, öz bakım becerilerinin desteklenmesi, beslenme ve çocuk hastalıkları konularında eğitim taleplerinde buldukları ve sonuçta bu çalışmalara daha yoğun katılımların olduğu gözlenmiştir. Eğitim seminerleri dışında gerçekleştirilen anneler günü gibi özel konulu sosyal etkileşim aktivitelerinin okul aile işbirliğini desteklediği görülmüştür. Okul aile katılım formları incelendiğinde, tüm bu çalışmaların ailelerin çocuklarının eğitim

programlarına katılım düzeylerini desteklediği görülmüştür. Yine yetişkin eğitimi kapsamında okul öncesi konusunda bilgi sahibi olmak isteyen farklı kurum ve kuruluşların gereksinimleri doğrultusunda da hizmet sunulmaya çalışılmıştır.

Kurum personelinin hizmet içi eğitimlerine yönelik faaliyetler: Farklı yaş ve gruptaki bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerine odaklanan ve Bolu ilinde okul öncesi eğitimin niteliğinin geliştirilmesini hedefleyen projede, kurum personelinin eğitim hizmetlerine öncelik verilerek bu konuda hem personelin motivasyonu hem de mesleki yeterliliklerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu konuda tüm kurum personelinin yılda en az iki kez alanı ile ilgili bir eğitime katılmasına ve proje kapsamında gerçekleştirilen tüm faaliyetlerde farklı bir görevle yer almasına (planlama, uygulama, değerlendirme vb) özen gösterilmiştir. Bu kapsamda yöneticiler, öğretmenler, açşılar da dahil olmak üzere tüm personel motivasyon etkinliklerinden protokol ve hijyen eğitimine kadar pek çok sayıda çalışmaya katılmışlardır. Yine yapılan değerlendirmeler sonucunda uygulamalı eğitim çalışmalarının ve saha çalışmalarının ilgili personel tarafından daha çok kabul gördüğü ve etkili olduğu belirlenmiştir.

Tüm başlıklar çerçevesinde projenin başlangıcından bu yana gerçekleştirilen faaliyetler ve katılımcı sayısı aşağıdaki grafikte özetlenmiştir.

Grafik 1. Okul Öncesi Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Faaliyetleri ve Sayısal Veriler

Grafik 1 incelendiğinde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bağışçılar Vakfı Kreşİ Araştırma ve Uygulama Merkezi faaliyeti kapsamında 950 lise, lisans ve yüksek lisans öğrencisine hizmet sunulduğu, 450 öğretmen ve yöneticinin teorik ve uygulamalı eğitim faaliyetlerine katıldığı, merkez bünyesindeki kreşte projenin başlangıcından bu yana yaklaşık 600 çocuğa okul öncesi eğitim hizmeti sunulduğu, yine bu çocukların aileleri de dahil olmak üzere 200 ebeveyne çocuk eğitimi ve kişisel eğitimleri konusunda destek verildiği, yine 140 kurum personelinin merkez faaliyetlerine dahil edildiği görülmektedir.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Merkezi kuruluşundan bu yana pek çok alanda ve farklı yaş grubundaki bireylere hizmet vermektedir. Yapılan

değerlendirmeler sonucunda; kurum personeli güçlendirilip, eksiklikler tamamlanarak, yeni ve güncel çalışmaların planlanması devam etmektedir.

2. Sonuç ve Öneriler

Okul Öncesi Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, kuruluşundan bu yana hem Bolu il merkez ve ilçelerinde hem de merkezin kreş ve anaokulu bölümlerinde okul öncesi eğitimin niteliğinin artırılmasına yönelik önemli faaliyetler gerçekleştirmiştir. İzleme ve değerlendirme çalışmaları doğrultusunda Merkezin faaliyetlerinin kuruluş amaçlarına uygun olarak devam ettiği gözlemlenmiştir. Erken çocukluk eğitimi alanında örnek uygulama modelleri oluşturularak, yaratıcı, özgüveni yüksek, eleştirel düşünme becerilerine, sorumluluk bilincine ve toplumsal değerlere sahip çocuklar yetiştirmek için Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi çalışmalarına devam etmektedir. Merkez; Erken çocukluk döneminde çağdaş altyapıya, üstün niteliklere sahip bir ekip ile üreten ve ürettiğini paylaşan bir organizasyon olarak yenilikleri eğitim sistemine adapte etmekte ve tüm ülkeye model olacak şekilde okul öncesi eğitimi, çocuk, aile, öğretmen, öğrenci, çevre ve disiplinler arası diğer bölümler ile bir bütünlük içinde faaliyetleri sürdürmektedir.

Proje sürecindeki değerlendirmeler sonucunda araştırmacılara ve uygulayıcılara aşağıdaki önerileri sunmak mümkündür.

- Proje kapsamında yürütülen faaliyetler ve sonuçları projenin başarısını ortaya koymuştur. Bu ve benzeri projelerin farklı illerde yapılması ve sivil toplum kuruluşlarının desteğinin alınması, .

- Nitelikli toplum temelli okul öncesi eğitim modellerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için üniversitelerin ilgili birimlerinde okul öncesi uygulama ve araştırma merkezlerinin kurulması,

- Dezavantajlı çocukların ve ailelerin okul öncesi eğitim hizmetlerinden yararlanabilmesi için sivil toplum kuruluşları ile işbirliklerinin yapılması,

- Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumlarının hedef grubu 36-66 aylık çocuklardan oluşmaktadır. 0-36 aylık çocuklara hizmet veren okul öncesi eğitim kurumlarına bu projenin örnek teşkil ederek, daha küçük yaşlardaki eğitim hizmetlerinin artırılması,

- Farklı alanlarla disiplinler arası işbirliğine dayalı projelerin planlanması ve uygulanması,.

- Proje çerçevesinde küçük gruplarla yapılan yüz yüze eğitimlerin daha etkili olduğu ortaya konmuştur. Bu doğrultuda okul öncesi eğitim kurumlarında etkileşimli küçük grup toplantılarının artırılması,

- Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen adaylarının deneyim kazanma olanaklarını arttırmak ya da öğretmen adaylarının doğru meslek seçimlerini anlamlandırmaları adına okul öncesi eğitim kurumlarında gönüllü çalışan öğrenci gruplarının desteklenmesi,

• Ailelerin eğitim programlarına ilgileri ve uzmanlıkları doğrultusunda katılımlarının desteklenmesi önemlidir.

Son olarak bu tür projelerin farklı kurumlarda ve bölgelerde yaygınlaştırılmasının sağlıklı ve mutlu bir nesil için gerekli değil zorunlu olduğu düşünülmektedir.

3. Kaynakça

- Abbak, B. S. (2008). Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akduman, G. G., Beceren, B. Ö., Bilgin, H., Güven, G., Koçyiğit, S., Özdemir, A. A., Sakin, Sarı, S. Ç., A., Sezer, T., Tok, E., Tuğluk, M. N. & Yoleri, S. (2010). Okul öncesi eğitime giriş. Pegem Akademi. Ankara
- Akyol, A. ve Aslan, D. (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 15, Sayı 2, s.51-60
- Argun, Y. ve İkiz, E. (2003). Okul Öncesi Öğretmenliği Programının Öğrencilerin Mesleki Tutum ve Algılarına Etkilerinin İncelenmesi. OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı. 8-11 ekim 2003 Kuşadası /Türkiye, bildiri kitabı 3, s.412-429. Ya-Pa Yayıncılık. İstanbul
- Arcak, T. ve Dilmaç, B. (2003). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğrencilerinin Bir Takım Değişkenler Açısından Benlik Saygısı ile Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt:3, Sayı:1
- Atakan, H. (2010). Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aydoğan, Y. (2008). Çocuk Hakları, Uygulamaları ve Engelli Çocuklar (1-14), Montessori Yöntemiyle Kaynaştırma Eğitimi, Okul Öncesi Dönemde Engelli ve Engelli Olmayan Çocuklar İçin Kaynaştırma Eğitimi Projesi, Ankara: Poyraz Ofset, ISBN: 978-9944-0429-0-1
- Biber, K., Erden, Ş., Gülaçtı, F., Gürol, A., Kök, M., Köksalan, B., Özen, Y., Sezer, T., Tümkaya, S & Yoleri, S. (2014). Erken Çocukluk Eğitimi. Pegem Akademi. Ankara
- Demiriz, S. Ve Dinçer, Ç. (2000) Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumlarına Göre İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 19 :58-65
- Dirim, A. (2004). Okul Öncesi Eğitimi. İstanbul: Esin Yayınevi
- Erbey, E. (2008). Okulöncesi Eğitimi Almış Ve Almamış İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi SBE.
- Erden, M. (1994). Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Sertifikası Derslerine ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını.1. Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiriler Cilt: 1. Çukurova Üniversitesi Basımevi. S.170-176. Adana.
- Fidan, N. V. & Erden, M. (1993). Eğitime Giriş. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Gürkan, T. (2005).Öğretmen Nitelikleri, Görev ve Sorumlulukları. Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular. (Ed. A. Oktay ve Ö.P. Unutkan). İstanbul: Morpa Yayınları
- Kaytaz, M. (2005). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Fayda-Maliyet Analizi. Araştırma raporu, Anne-Çocuk Eğitim Vakfı

- Kronemann, M. (2007). Aeu Briefing Paper: Universal Preschool Education For Aboriginal And Torres Strait Islander Children. Federal Research Officer.S.5
- MEB (2013). Okul Öncesi Eğitimi Programı. Ankara: MEB Yayınları.
- Moyer, J. (2001). The Child-Centered Kindergarten. *Childhood Education*, Spring; 161-166
- Ogelman, G.H. (2014) Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı Çalışmaları: Denizli İli Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17:7
- OKÖNMER (2015). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Uygulama ve Araştırma Merkezi Faaliyet Raporu.
- Oktay, A. (2007). Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Projesi. Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, Okul Öncesi Eğitimi, Öğretmen Eğitimi. 01 Şubat 2007. Antalya. İstanbul: Neta.
- Özcan, Ç. (2012). Okul Öncesinde Aile Katılımı İle Çocukların Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Arasındaki İlişkinin Anne-Baba Görüşlerine Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Senemoğlu, N. (2009). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.
- Snoff, H. (1994). *School Design*. Van Nostrand Reinhold Pub. U.S.A
- Tanrıoğan, A.(1997). Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 3, s.55-58
- Tezel Şahin, F., ve Özbey, S. (2009). “Okul Öncesi Eğitim Programlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi”. *Aile ve Toplum Dergisi*, 5(17): 30-39.
- Ural, O. & Ramazan, M. O. (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü [Preschool education in Turkey: Past and present]. In Özdemir, S., Bacanlı, H., & Sözer, M. (Eds.), *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi: temel sorunlar ve çözüm önerileri* [Preschool and primary education in Turkey: Basic problems and solutions], (pp. 11- 61). Ankara : Türk Eğitim Derneği.
- Ünüvar, P. (2010). “Aile Katılımı Çalışmalarına Yönelik Ebeveyn ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3): 719-730.
- Üstün, E., Erkan, S. ve Akman, B. (2004). Türkiye’de Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı:10
- Üstün, A. (2005). Farklı Branşlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi. 14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı. 447-451. 28-30 Eylül 2005. Denizli
- Yılmaz, N. (2003). “Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim”, (Ed.: Müzeyyen Sevinç), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, 12-17. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Zembat, R. ve Bilgin, H. (1996). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Öğretmenlik Tutumlarının İncelenmesi. II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri. M. U. Atatürk Eğitim Fakültesi. 18-20 Eylül. İstanbul